

თათბირი ქართულ ღრამაზე.

წარსულ კვირას სახალხო განათლების კომისარიატში შესდგა თათბირი ქართულ ღრამის შესახებ. კრებას, რომელსაც დაესწრნენ წარმომადგენლები მწერლობის, თეატრის, ყველა საზოგადოებრივ ორგანიზაციების და რედაქციების, სახელოვნო კომიტეტის თავმჯდომარე გრიგოლ რომაძემ აღუწერა ქართული თეატრის კრიზისი და შემდეგ გაიმართა კამათი.

ილამარაყეს თითქმის ყველა რეჟისორებმა და არტისტებმა, კამათში გარეშე პირებმაც ჩაერგნენ, არც ერთ ოპერატორს არ უარყვეს, რომ დღეს ქართული თეატრი განიცდის მომავალდინებულ კრიზისს.

იყო აგრეთვე მიზეზების ძებნა, ხანდისხან არა იმ მისამართით, როგორც საჭირო იყო, მაგრამ საშინელ შთაბეჭდილებას სტოკებდა ყოველი ოპერატორი, თითქო აქ ღამარაყე იყო მიცემულბეზღი.

რასაკვირველია, არ უნდა თქმა, რომ ქართველი დამოუკიდებლობა და სუვერენობა საფუძველია ყოველი დიდი ხელოვნების, ამის უარყოფა იქნებოდა შემოქმედების უარყოფა, მაგრამ ამ კრებაზე ღამარაყე დიდ ხელოვნებაზე კი არ ყოფილა, არამედ ღამარაყე იყო რომ ქართულ თეატრს ჰქონოდა ის სახე, რომელიც მას ჰქონდა ამ ათეული წლების წლების წინ, როცა ცარიზმის სალტე ახრჩობდა ყოველ ქართველ შემოქმედებს.

მართალია, სომხები და ებრაელები ისტორიულად მიჩვეულნი არიან სხვის სამშობლოში თავისი კარგად გრძობას, მაგრამ ესეც ფაქტია, რომ მათ სასუკეთესო თეატრები შექმნეს მოსკოვში, რომელთაც აღტყები იხსენებენ რუსეთის და უკრაინის მწერლები.

თუ ეს მოახერხეს იმ ხალხმა, რომელსაც არ ჰქონდა თეატრალური ტრადიცია, სირცხვილი არის საქართველოში ასეთი კრიზისი იყოს თეატრის.

მართალია, ღღებს ღრამა თვითონ განიცდის კრიზისს და ვერ მოუხსნავს ფორმას ახალი შემოქმედებისთვის, მაგრამ ის, რაც დღეს საქართველოში ხდება, უკვე გადადის ეროვნულ სირცხვილში.

ქართველ ხალხს ვერაფერ დაავადარის, რომ თეატრს მწარეველობით არ მკურდეს.

ამ რამდენიმე წლის წინად მშვენივრად ჩატარდა პირველი ლატარეა და დღეს მეორე. თავის დროზე, როცა თეატრი თეატრს გავადა, ხალხიც ბლომად დადიოდა, დღეს კი თეატრი „ინუდანები“ ს თეატრად გადაიქცა... თათბირზე ამის შესახებ მშვენივრად ილაპარაკა ა. ილ. წუწუნავამ. არტისტების მხრივ თავი იმართლა ა. იმედაშვილმა. დრამის რეჟისორები უშლის სდებდნენ ბრალს, მაგრამ ერთი მაინც აშკარა იყო, რომ ქართული ღრამა არ დაიღუპებოდა, რომ მეტი შეგნება იყოს მოვალეობისა.

საქართველოს ძველმა და ახალმა მთავრობამ ქართულ ღრამის გაყინვის ისეთი ბინა, როგორც არის რუსთაველის თეატრი. უკეთესს თეატრს კავკასიაში ვერც ერთი ერთი რეპრეზენტაციონალი გორკი ვერცა არც კვლევი და არც ახალი მთავრობა არ ზოგადდნენ სახსარს, ქართული საზოგადოებრივ მოვალეობას შეგნებით ხედავა ვრამ თუნულ საქმეს.

—მაშ რა იქვეს კრიზისს? ერთი უნდა ითქვას აშკარად და გაბედულად: სოციალისტური მთავრობა არც წინათ, არც უნდა არ იქნეს იმდენ ინიციატივას, რომ საქმეს შეხედოს დიდი მამტებით.

მაშინ, როცა მილიარდები იმარჯვება სხვა საქმეებზე, ქართული ხელოვნება სრულიად მოკლებულია სახსარს.

თვითონ ტეფლისში, როცა არა თუ მწერლებს, სახელმწიფო გამომცემლობას არა აქვს არავითარი თანხა, არსდება აქციონერული საზოგადოება უცხოელების მილიარდებობით თანხით. როცა ვერაშაში და რუსეთშიაც ათასი სტიპენდიანტია, იმათში ერთი არ ურევია ხელოვნება, (აღმაღ ხელოვნობა არ ჰყოლიათ პარტიული ნათესაებები) და საქართველოში თავი მოიყარა, როგორც ამზობს ალ. წუწუნავა, თითი მოდგმის რეჟისორებმა. ხელოვნებაზე მაგარი ინტრიგა ამ შემთხვევაში შექმნილია არ იყოს თვითმპყრობელი და სწორედ თათბირზე ამან იჩინა თავი. მთავარი საინტერესო იყო ალ. წუწუნავა, როგორც კომისარი, მაგრამ წუწუნავამ დამტყცა, რომ ქართული ოპერა მან შექმნა, სასუკეთესო დადგმები ღრამაშიაც მისია და როგორც კომისარმა კი ისეთი დისციპლინა შექმნა, როგორც ქართულ თეატრში არსოდეს არ ყოფილა.

ამ შემთხვევაში მას დაეცა არ სჭირია. ქართული თეატრი ბევრს მოიგებდა, რომ სხვაზე შეიძლებოდა ასე წერია. მაგრამ არა თუ ერთი მერცხალი, ერთი არწივიც ვერ მოიყვანს ვაზაზე, თუ არ იქნა ატმოსფერული გავლენა და ეს აქვია სწორედ ქართულ თეატრს.

ცუელი იქნება ყველა რეზოლიუციები და ყველა სურვილები, თუ არ მოხდა საჭირო გაწვევა. ქართული ღრამა უნდა ჩაეხაროს ერთ რეჟისორს, ტეფლისში რუსთაველის თეატრის გახრდა-მეორე სხვა თეატრებიც არის, სხვა უადვილო რაგონებშიც ამ იქნებინ თავისი გამართლება.

მაშინ არტისტების კადრულ შემოკლება და ახალი ძალები მიუღეს თეატრთან. თორემ რუსთაველის თეატრს დღეს შეცდომით ჰქვია აკადემიური თეატრი აქ ისე მწერელია სტილი, როგორც ბაბილონიში.

ამიტომ უნდა მოეხილ იქნას ეს რეჟისორი (ამის შესახებ ღამარაყემ დასტურებს მათი იმედი) მთავარ თეატრისთვის პარალელურად უნდა დაარსდეს პატარა თეატრი ძიების (ძიების თეატრს უფროს პატარა ადგილი) — აქ შეიქმნეს ახალი კადრი თეატრის.

ის არტისტები და რეჟისორები, რომელნიც დღეს ამიბიებენ თეატრს შეჯგუფებით, უნდა დარიგებულ იქნან ტეფლისის და პროვინციის ყველა თეატრში. მწერლობა უნდა შექმნას ახალი რეპერტუარი და თარგმანს, ან ორიგინალი, რომ იყოს სასტუმო, რომ იყოს ამორჩევა და არა შემთხვევითი შერჩევა პიესებისა.

მთავრობამ უნდა მიიღოს ღონისძიება — რომ დაარსებულ იყოს სახელმწიფოს სტუდია, რომ ვეროშაში ვაგნაქილი იქნეს ახალგაზრდა არტისტები და რეჟისორები და რაც შეიძლება დატარებით, და მაშინ შეიძლება თეატრის კრიზისის მწვერულზე ღამარაყე, მანამდე პალიატევივი ვერ უშველიან საქმეს და თეატრის კრიზისს ყოველ სეზონში იქნება ღამარაყე.

ქართულმა საზოგადოებამ და ქართულმა მთავრობებმა უნდა ისწავლონ დიდი მამტებით სულიერებაში და ხელოვნების თვითმპყრობელი მნიშვნელობა.

ვირის ქილი.

ააოლო იაზვილს

კვირე საღამოს, როცა მე თბილი კიდე მოსწონდა ვირის თაზე — გარდაცვლილ ვირის ვიშვე ქილი და სულში სვედა ვერ მოვითავს.

ეს ქილი იყო შენიან ვირის (მე ასე მინდა რომ დავიჯერო) მის მსოფნს ეხლა ყვევნი ტირის — ზაფხულში საწყულს უფარდა ჩერა.

ის ამ ქუჩაზე ხშირათ მინახავს ჩემი აღვსით განაკვირები. და ვერ მე ბავში არ ვამილახავს რადგანაც ბავშვებს უფარს ვირები.

ჩაუდენ ხავთაზე

შმარქათალი სახე.

ფერმკთალი სახე, ლურჯი თვალები. მე უწუნობას ვერ გადავიტან ფიქრს აწევალებერ ამორაძლება, მურს ყველაფერი გითხრა თავიდან:

არ მივეყარს თეთრი იასამანი ის გაგიფხულს თვალებს ამირებს. ჩემი ფეტვი — ლურჯი დამანი შენს მოლოდინში გულს გადამიღებს

ჩვენ თუ ორთავს გრძობდა დავგნებდა, დაეწურათ გაქედებს, ვით მივიმე მტევანს — ვნება ავისხათ ტანზე ჯავნებათ და წინ გასწროთ ადამს და ვეას.

ზღვას ჩაგვებლათით დამიღულ ზოღებათ დღე ღამე ვერცხვით და ღამე დღისით, გრძობდა აღვსით ვაიზობება და ვერ გახდება სხვა ჩვენი ღირსი.

თვალეში დარდი ჩალოვინდება ამაკეკალებს დრო დასაშური და ორსედიან ანდროვინებთ ფიქრი დასტყნება ვით ზღღმურთ

მაგრამ მე ცრემლი არ დამასველებს, უხმა ლოდინით მოვირკალები დაიბნა ხედვა, ადარ მასვენებს ფერმკთალი სახე, ლურჯი თვალები.

ახტაშერ.

გიზლიობრაშია

მეგსენებამ ნიამორაში

წიანი № 7. რედაქტორი ვ. ვაფრი-ნდაშვილი

ქ. ქუთაისი.

სამშვიტლო კეთილშობილებით შექცდას ქუთაისში ვ. ვაფრიანდაშვილი თავის „მეორეზე ნიამორებს“, ქუთაისი-იდან ყველა მისული ამბებში, ეს ყველაზე ნათელი და იმედიანი. ქუთაისი დიდიხა, მას ახლა ქვემო მთების ახსარებელი დიარ კადრულობენ, და უცნასწერლამდის ერთად რაოი კეთილშობილ ვაფრიანდაშვილი ჩადიოდა იქ, რომ გამოეყო თავისი ნიამორები. ეს უცნასწერელი სიხარულიც მოკლე ქუთაისს „ნიამორების“ რედაქცია თბილისში ჩამოვიდა და ქუთაისი სრულგებით დაეცარილდა.

№ 7-ურნალის, ერთი საღუკეთესო ნომერია, ყველა უწინ გამოშველებულია მორის. რვეულს იმავრებენ ტეფისი ტაბიის და თეთს რედაქტორის წერილები უცნასწერელ დაკლარაქია ჰქმნია და სრულგებით ახლის ვავებთ ხებათ თანამედროვე პოეზიის, რომელიც ჰქმნის ახალი მისს წარმართული ეპოქის ხელოვნება, ადიდებდა მითოლოგიურ მღერტებს, (აბოლინი, ზეფსი, უფერია), თანამედროვე პოეტები და ცრბოდ საქართველოში ცისფერია უწველები“ მი-პართავენ ქრისტიანობისგან შექმნილ მითებს. თვით სახელები პოეტების მითში გადადიან. ავტორი სამუდამოდ ამსარებს თავის შეგობების და საკეთილშობილს როდესაც ლეგსაქ პოეტი-მა შედის როგორც მთავრობება, როგორც თვს შემოქმედებისა. დეკლარაციაში, რომელიც დაწერილია დიდის ცოდნით და ენტუზიაშით, ბევრია ახალი, როგორც ქართულის ისე, საერთო ხელოვნების თვალსაზრისით. ყველა ამის გარეყას და ანალიზს შეიძლება ცალკე გარჩევა უნდოდეს და ეს თავის დროზე მოხდება.

ტეფის ტაბიის წერილი, საყვავი იქნება, და მასსარყოფრც სეკულური-ობისის ოქტობერი მადარაობი“ შესულია წიგნის რომელიც დაგრძევა „ქუთაისი ტეფის ტაბიის“. წერილში ბევრია მომენტები, რომელსაც სიმღერით და გრუნტულით, ვავიანებს ტაბიის“ შესანიშნავ პოემას „ტეფის ავლასობი“. ამ პოემიდან, ლეგსების განწყობილებასში, დამტკლია შესავალი ისეთივე მოლოდინელი და ამალდავებელი, როგორც სხვა ნაწილები პოემის დამტკლი „ბარკოდში“.

გერბალი, როგორც თითქმის ყოველთვის, იქნება ვრ. რომაძისის ლეგსით „ავტომედალიონი“ ძველი ლეგსით, დაწერილია პოლო იაშვილის სასამუხით ხელი წლის წინათ.

სტოქჰოლმი, რომ ქვეყნის ბედი ვადეკტობ წესს ბეჭებულზე თითქმის წინადგონიდაც ვრ. რომაძისის ვერ დავუბედავ პოემის „თბილისის ბეჭებულა“ რომლისც ჩვენ მოკლული როგორც წაღვების.

პოლო იაშვილი ძეგრით სანს „მეორეზე ნიამორებს“. მისი ლეგსი შეწირულია ახლად გადაქცილ ლილი მენა.

ნინო თარიშვილი.

თვითგაკვალაუგა ეკლასიკაში.

ბიბიანის ლანდს.

Один, один. А смерт так бивако.

ა. ხელია.

ეს მაშინ მოხდა, როცა სინაზე გლოვის ტაბორში მქრთაულდ შევიდა. არავინ დარა ყვიოულ სენაზე, და სულიწმინდა ჰქაოდა ზევიდან.

ანგელოსები ჩემთან სტროოდნენ. სინდა სამიკელის უხმო პროდილი. მწუხარე შევა... მეფე ირლიდი, ქრისტე მიმქრალი ავადმყოფივით.

ჩემი ოქნება — თეთრი მერცხაღე — უღონო გუნბაის მალე გასკილდა. ვილაყ ამბობდა: ო, შემიწუხე... და ზემეს უქამენდი უქხო ვალსიდან.

როცა ფიქრების იდეა გრიგალი და უქნაური ლოკის ხარება, — უკურად თავი შე მოვიკალი... ეს უკვე იყო დასამარება.

მის შემდეგ ვილაყ სხეები დღიდან... მახსოვს ლილილი გლოვის ეტლემით. ო, ჩემში მოლოდ ჩუქი ლანდა და სინანულის ლურჯი ცრემლები!

გობრიან აგარელი.

პ რ მ ს ს ა

„ქართული კალბარის კ. იზისი“.

ამ სათაურით გაზეთ კომუნისტში (პმ 263) დაბეჭდულია წერილი ქართულ კომუნისტის რადიენ კლამის ავტორი ჯვარს უქვამ მთელ ქართველ ხელოვნებას თეატრთან ერთად, და იმედ აქვს რომ ამ საშინელ კრიზისს მხოლოდ ის უშველის თუ „ქართული კულტურის ყველა ძალები შეიძლებისა და ვეარათ ერთი ახლით ერთის მისწრაფებით გამომკვალბიან, სახელდობრ იმით, რომ საბჭოთა. კეფიანში მხოლოდ პრილეტარული იდეოლოგიის დანერგვა შეიძლება და არა სხვა რომელიმესი“.

რომ ვახსნას ახრი ამ ციტატისა, ჩვენ დავინახავთ რომ საჭიროა მთელმა ქართველმა ხელოვნებამ მოიყაროს თავი და ერთბაშით ჩაეგრის „პროლეტარული მწერალთა ასოციაციაში“ სადაც რ. კალაძე თავგდომარება, და მისი მარჯვენა ხელი აკომ აკომიანი. ქართული მწერლობის კრიზისსე წერის ყველამ თავი დაანებოს,

არ ითქვას ეს არც შეიცახე, და მბატკობა ზომ ახლა ხდება იმედინი, და თავის ისტორიის იწყებს უსათუოდ შესამწევი ნიჭით და შეგნებით. ამის მაგალითი ვეროშაში გავხავილი ლიბურტები, და თბილისის ახალგაზდა მბატკობი, რომელნიც პირობების მიხედვით პირდაპირ სასწაულს ახდენენ დარჩა თეატრი ამ კრიზისი არა. არი კრიზისი მიტომ რომ ქართულ თეატრს დიდი ისტორია აქვს ის წესულში არა თუ გამართლდებული იყო არამედ შესანიშნავი, და კრიზისი გამოიხატება მასში, რომ დღევანდელი თეატრი ვაკილებით დაბლა სდგას, ვიდრე მისი წინა პირო. 13 ნოემბერს გამართულ „სათეატრო თათბირში“ საკმაოდ ვამორცვა მიზეზები კრიზისის, და ისიც თუ რა არის საჭირო მისი ლივიდაციისთვის. ეს მეველფერი სხვა ვეარათ ესმის მოქ. რადიენ კალაძეს. პირველად ყოვლისა მას ვერ გავუია თათბირის თავგდომარის გრ. რომაძისის თქმა: მას არ უღუქვას „ქარ თველ ერთ თერ ვე-ნი-ო-ის წარმოშობს, თუნდაც ის (ერთი

1922 წლის 25 ნოემბერს ქ. თბილისში ცეკავშირის ბინაზე (შტაბის ქ. № 4) შესდგება საქართველოს ცენტრალური კომპარტიული.

კავშირის რეგულაციის შესახებ ფორმული

შ რ ი ლ ო ბ ა

ყრილობის დღიური წესრიგი:

- 1. გამგეობის მოხსენება 1921 და 1922 წ. საქმიანობაზე.
2. 1921 წ. ფინანსური ანგარიშ და მოგების განაწილების პროექტი.
3. მოკავშირეთა ბიუროს მოხსენება.
4. სარევიზო კომისიის მოხსენება.
5. მომავალი მოქმედების გეგმა.
6. კომპარტიული მშენებლობის საკითხები.

- 7. კომუნის და
8. მშენებარე საკითხები.
9. სარევიზო კომ. სარ. კავშ. გზების 5 რუკა.
10. ლაშქრობის
11. სარევიზიო
12. ბიურო-სარევიზიო
13. სარევიზიო
14. ბიუროს
15. სარევიზიო
17. სარევიზიო კომ. სარ. კავშ. გზების 3 რუკა.
18. ბიუროს მოხსენება.
19. ნაგებობის კომპარტიული სარ. კავშ.
20. ფინანსური ანგარიშ.
21. სარევიზიო კომ. სარ. კავშ.
22. კომუნის ცენტრალური
23. საქართველო კომპარტიული

ცეკავშირის წესდება მე 8, 9, 10, 11, 29 და 30 მუხლების თანახმად საქართველოს ცენტრალური კომპარტიული კავშირის წევრებზე ითვლება შემდეგი კომპარტიული ორგანიზაციები: რომლებიც გზავნიან აქვე ჩამოთვლილ რიცხვს რუკებისა:

Table with 3 columns listing organizational units and their corresponding number of maps to be submitted. Includes units like 'ქუთაისის კომ. სარ. კავშ. გზების 10 რუკა' and 'თბილისის'.

რეგულაციის მიზანია, რომლის რეგულაციის მიზანია, რომლის რეგულაციის მიზანია... ცეკავშირის წესდება მე-29 მუხ. თანახმად რეგულაციის მიზანია...

ცეკავშირის რეგულაცია

ს. ს. ს. რ. შიფაღ-მოქმედების სახალხო კომისარიატი

ამით აცხადებს, რომ მის მიერ 19 ნოემბერს დღის 10 საათზე მოხდა გარჯაბანი მოქმედების განხორციელება...

- 1. ურდობის შედეგად: 1) თითო წარმომადგენელი სოფლის აღმასკომისის. 2) ორ-ორი წარმომადგენელი ურდოვე სოფლიდან, სადაც მისდევნენ შექმნილ მდგომარეობას. 3) თითო წარმომადგენელი სოფლის კოლხეთის დაწესებულებებიდან. 4) შიშისგან ორგანიზაციის არსებულ მდგომარეობაზე კავშირებისა. 5) თითო წარმომადგენელი სახალხო აღმასკომისის. 6) თითო წარმომადგენელი სახალხო სადგომო-მუხლო განყოფილებისა. 7) თითო წარმომადგენელი სახალხო კომპარტიული კავშირისა. 8) სხვადასხვა დაწესებულებათა წარმომადგენელი, განსაკუთრებული სწავლით და 9) ხათობით სმით უკვე დანიშნული შექმნილ და სხვა ცილისტი.

- 2. უკვე წარმომადგენელს უნდა ჰქონდეს შესაფერის მანდრტი გამომუხანგელ დაწესებულებიდან.
3) ურდობის სხვისი მწვადა-მუქმედების სახალხო კომისარიატის წარმომადგენელი და შეიძლება ურდობა ირსვეს პრსიდუმი.
4) ურდობის სამუშაო სავანს შეადგენს შეადგენს წერილობითი და სიტყვიერ მოხსენებთა განხილვა, თანამედ დაბრკობული პროგრამისა და მათი შესახებ დადგენილებების გამოტანა.

პ რ ო ბ რ ა შ ა შ რ ი ლ ო ბ ი ს ა

- 1. მოხსენება ცხვირის შექმნილ მდგომარეობაში ფილოტერის გავრცელებით შექმნილ მდგომარეობაზე. მოხსენებელი ს. ჩოლოყაშვილი.
2. მოხსენებანი ადგილებიდან გზების მდგომარეობაზე.
3. საჭირო ღონისძიებანი გზების აღდგენისათვის (ანგარიშები გზის სანერგების და დედა გზის გაწმენდა, საკვლე საწვინებელი ვეზების მოწყობა, ნიღბის გამოკლევა და მათი აღნიშვნა რუკებზე, პრაქტიკულ-სკოლების და კურსების მოწყობა და ფარავი აკონომიული დანიშნება და სხვა). მოხსენებელი სარევიზიო ბიურო.
4. გზების აღდგენისათვის საჭირო ორგანიზაციის შექმნა, მისი სტრუქტურა და საშუალებანი. მოხსენებელი სარევიზიო ბიურო.
5. მიმდინარე საკითხები.

ურდობის მოქმედება ბიურო მოთავსებულია შიფაღ-მოქმედების სახალხო კომისარიატის შექმნილ მდგომარეობაში და შედგენილების ქვე განყოფილებაში, თავმჯდომარე ბიუროსი ი. ანდრონიკაშვილი. მდივანი ვ. ბიბილაშვილი.

სამსახრო-სამრეწო. ამხანაგობა 'სოც-პროდუქტი'

ამით აცხადებს ეველას საეურადღებოთ, რომ 4 ნოემბერს შესდგა ამიერ-კავკასიის სახელმწიფო, საზოგადოებრივ და კომპარტიულ ორგანიზაციების სა-ცეკრო-სამრეწველო ამხანაგობა

'სოც-პროდუქტის' სახელწოდ.

სასკოლო საქონლის და ხორკის პროდუქტების დასამზადებლად, რაგორც შინაურ ისე საგარეო ბაზარზე აღნიშნულ ამხანაგობაში შედგან: ტფილისის აღმასკომი და ამიერ-კავკასიის სახელმწიფო ცეკრობის სამსახროველი.

ამხანაგობის ქვე ცენტრალური კანტორა ტფილისში და დამამზადებელი პუნქტები ტფილისის ქალაქის სასკოლოებთან და ამიერ-კავკასიის რეგიონის გზის სადგურ მსტახტში. ამხანაგობა უკვე შეუდგა ოპერაციების წამოგებას და მიწოდებს სახელმწიფო დაწესებულებებს, საზოგადოებრივ კომპარტიულ ორგანიზაციებს და ცხვირ ბიუროს მის მიერ დამამზადებულ პროდუქტებს.

ამხანაგობის ცენტრალური კანტორა მოთავსებულია გარჯაბანის (ყოფილი შაბთაინის) ქალაქ. № 5 სახლში.

ტფილისის დამამზადებელი პუნქტი იმყოფება ქალაქის სასკოლოებთან, ტელეფონი 8-66.